

BRUGER DU NOGET I KAFFEN?

Af Kit Kjølhede Laursen

Jeg er fra Jylland. Det er i og for sig uinteressant. Men jeg kommer fra en mindre by. En by, som har lige præcis den størrelse, der gør, at alle kender hinanden. Eller i hvert fald véd, hvem hinanden er. Eller om ikke andet véd ens forældre, hvem den andens familie er. Derfor hilser man på hinanden. Ikke nødvendigvis overstrømmende, men et "daw" eller måske et lille nik med hovedet, hvis man er udenfor ørenlyd eller ikke kender den anden så godt. Man markerer ligesom, at man passerer et andet menneske. 'Den Fremmede' eksisterer ikke rigtigt.

I København går man ikke og hilser på hinanden. Det kan godt være, at man får opbygget et forhold til sin lokale grøntsagspusher eller 7-11-ekspedient, men generelt passer man sig selv. Langt hen af vejen skyldes det sikkert simpel matematik: Der er bare for mange. Desuden aner man ikke, hvem folk er, og ser dem næppe nogensinde igen. Byen er med andre ord fuld af fremmede.

Det er formentlig denne forskel, som gør, at nogen ikke kunne forestille sig at bo andre steder end i storbyen, mens andre for alt i verden ikke vil bo der.

Hilseøvelser

Jeg har ind imellem, for eksperimentets skyld, gået rundt og hilst på folk. I København altså. Der synes at være tre mulige udfald af denne øvelse: 1) En fuldstændig ignorering af min hilsen, 2) Synlig forbløffelse ledsaget af et blik, der siger "Er hun total idiot?" eller 3) Gengældt hilsen.

Samme forsøg ville formentlig falde helt til jorden i en mindre provinsby. Der ville i hvert fald kun være ét udfald: Gengældt hilsen. Eventuelt med små variationer i intensiteten alt efter den be-hilstes kendskabsgrad til undertegnede. Men der ville blive hilst tilbage. I øvrigt kan man ind imellem opleve københavnerjyder, som har familiemedlemmer på besøg, der ikke har bemærket denne forskel, og som derfor hilser lystigt til højre og venstre; ofte med lettere tåkrummen hos exiljyden til følge – som i: 'Nu er det meget tydeligt, at du lige er kommet ind med fire-toget.' Lidt ligesom man helst ikke vil ligne en turist, når man er i udlandet – selvom man er det. Det er noget med ens cool-faktor. Noget med at man helst ikke vil stikke ud. I hvert fald ikke på den utjekkede måde.

Det kan virke som et underligt dilemma mellem gerne at ville være anonym i byen, og så alligevel kende nogen. Der er der næppe nogen, der ønsker at være helt, komplet og aldeles anonym. Dét, at man kender nogen, hilser på nogen, er med til at gøre, at man føler sig mere 'hjemme'. At man eksisterer som socialt væsen. Jeg læste engang om en gade i København, hvor man havde indført hilsepligt. Der følte folk sig sikkert hjemme.

Det handler om kommunikation. Om interaktion. Måske om at etablere noget venlighed med de mennesker, man møder – uanset om man skal se dem igen eller ej. Muligheden for et sjovere og mere behageligt liv for én selv? For at opdage at den evigt bagvedliggende frygt for Den Fremmede ikke har baggrund i virkeligheden? Urban karma?

Men måske er det ikke alle, der har lyst. Eller tid. Eller tør. Man risikerer – som afprøvet – at stå tilbage som en stor idiot. Og det er der ingen, der har lyst til, i hvert fald ikke som en permanent tilstand. Og så er det jo – som i så mange andre af livets forhold – lettere og mere sikkert at lade være. Så er man da sikker på ikke at blive afvist. Men selvfølgelig også langt mere sikker på at undgå en sjov oplevelse.

Invitation med kunstprædikat

Det samme med mit bidrag til Urbant Aktivitets bureau, FRIENDLY FACE, der gik ind og prikkede til netop dette skisma. Her blev man udstyret med et badge, hvorpå der stod 'FRIENDLY FACE', og med en log-bog med 10 fortrykte spørgsmål: Fem til én selv, og fem til en person, man gik ud og fandt på gaden. Altså en mulighed for, en invitation til – endda med kunstprædikat – at komme i snak med nogen, man syntes så venlige ud.

Responsen på FRIENDLY FACE var temmelig entydig: Den umiddelbare begejstring var stor, men når det kom til stykket, valgte de fleste en aktivitet, som ikke krævede interaktion eller involvering med andre end én selv. Hvor man altså selv var herre over forløbet, og hvor man ikke risikerede at blive afvist. Det var jo ikke til at vide, om 'den antastede' ville tro, at man var mærkelig, ude på noget eller om han/hun ville være med på legen.

De, der valgte FRIENDLY FACE, viste sig dels at være i en gruppe, dels at være ret unge – endda så unge, at flere af dem ikke ku' li' kaffe, og derfor havde lavet mit sidste spørgsmål 'Har du lyst at drikke en kop kaffe?' om til 'Hvad gør dig glad?'. Fint nok. Og helt klart mere uforpligtende for begge parter. Det væsentlige er muligheden for dialog, ikke de specifikke spørgsmål.

Man kunne også eksperimentere med FRIENDLY FACE i andre og mere afgrænsede sammenhænge – for eksempel på Alt_Cph, hvor denne bog lanceres. Her *forventer* folk måske nærmest at støde ind i 'noget anderledes', og er derfor meget mere åbne, end hvis man stod i Føtex på en regnvejrsdag med et skrigende barn og skulle skynde sig hjem.

Ville jeg selv have valgt FRIENDLY FACE? Jeg er ikke sikker på, om jeg ville turde. Det kræver sin mand. Sit mod. Manglende erfaring med afvisning. Eller måske bare det rette humør. Men hvis nogen spurgte, ville jeg til enhver tid drikke en kop kaffe. Få en snak. På den dér velbesungne vest-for-Valby-bakke-facon. Og hvem ved, hvad det kunne føre til? Måske ingen verdens ting. Måske bare en god kop kaffe. Måske begyndelsen på et smukt venskab. Måske starten på en helt ny måde at møde sine medbyboere på – som nogen, man bare kan snakke med. Som de siger i Irland: A stranger is a friend you have yet to meet.

PS. Mælk, ingen sukker, tak.

"Lige siden grækernes storhedstid har Den Fremmede været symbolet på vores udvikling. Odysseus blev sendt på rejse, regeringer har – som det skete med Daniel Defoes Robinson Crusoe – bestilt forfattere til at skrive om Den Fremmede, for at vise vej ind i en ny tid. Filosofer har beskrevet fænomenet indgående gennem begrebet Den Anden. Albert Camus' gennembrudsroman hedder ganske enkelt Den Fremmede og bliver hevet ned fra hylderne nu igen, 50 år efter nobelprismodtagerens død. I Sophia Coppolas gennembrudsfilm, *Lost in Translation*, var Den Fremmede langt mere nærværende end det velkendte... Den Fremmede har stået helt centralt som tema i den politiske debat i Europa gennem de sidste 100 år. I det hele taget er Den Fremmede et bærende dramaturgisk og strategisk greb i stort set alle fortællinger og kunstneriske greb, krig, kærlighed og alt andet, vi rører ved... Det kræver tillid og mod at åbne døren og møde det ukendte."

Om forestillingen HOTEL EUROPA, fra REPUBLIQUEs katalog for sæsonen 2010/2011.